

staanders, mannen gedragen door het vertrouwen der keuze hunner medeleden — een dergelijke zaak mag niet schertsenderwijze besproken worden. Of onze bestuursverkiezing deugt niet, of wij moeten aannemen, dat ons hoofdbestuur behoorlijk overdacht werk verricht. Het gaat niet aan altijd weer de persoonlijkheid van den voorzitter als nervus rerum naar voren te brengen.

Ik denk, dat velen met mij, ongeacht hun eigen oordeel over de aanhangige voorstellen, zich geërgerd zullen hebben aan de lichtelijk grappig-ironische wijze, waarop de hoofdredacteur spreekt over „onze groote reorganisator” en „het impulsieve, grootwoordige, machtspreukige van den Leider”.

Van wie ter wereld meent de hoofdredacteur te mogen zeggen, dat „zij bewonderen de lijn en missen de ontbrekende stof niet: de ijheid lokt hen”? Spreekt men zóó over collegae, die zich hebben te kennen gegeven als voorstanders?

De „anecdote” betreffende collega HAMAKER schijnt mij toe op het gebied der gehoorshallucinaties thuis te hooren, maar op dit „persoonlijk feit” zal ik niet ingaan.

Nijmegen, 11 Juli 1920.

J. B. C. PERSENAIRE.

1. Dat de plannen van het hoofdbestuur niet uitvoerig overdacht en voorbereid zijn, is niet alleen mijn persoonlijke meening, maar is door verscheidene sprekers op de algemeene vergadering onomwonden uitgesproken en met beweegredenen gestaafd.

2. Niemand heeft meer waardeering voor dr. SIKKEL's groote talenten, ook als organisator, dan ik. Maar met velen meen ik, dat zijn kracht meer ligt in het beeldend aangeven van de groote lijnen, dan in het stelselmatig, tot in bijzonderheden nitwerken van zijn plannen. Dat en niets anders heb ik willen uitdrukken.

3. De acoustiek der zaal was inderdaad zeer slecht: waarschijnlijk is collega HAMAKER's uitroep aan collega PERSENAIRE ontgaan; ik heb hem weergegeven, zóóals ik hem gehoord heb.

Amsterdam, 13 Juli 1920.

G. VAN RIJNBERK.

II.

Het eerste en voorloopig eenige nieuws omtrent de zeer gewichtige algemeene vergadering van 5, 6 en 7 dezer wordt den belangstellenden lezer van ons Maatschappijorgaan toegediend in het weliswaar zeer onderhoudend geschreven, maar door en door subjectief overzicht van den hoofdredacteur. De feiten gaan voor een groot deel schuil onder allerlei critische ontboezemingen, die meer gevoelsuitingen zijn dan argumenten: „la nature, vue à travers un tempérament”.

Dit komt o. a. tot uiting in het verslag van hetgeen ik zou hebben gezegd over de C.O..

10. Mijn „vriendelijke verklaring”, dat deze instelling voor de Amsterdamsche fondsartsen van geen nut is, is het resultaat van langdurige en nuchtere overweging, die met de gemoedsgesteldheid van wien dan ook weinig te maken had. De op de vergadering door mij in het kort aangevoerde gronden hoop ik te zijner tijd mondeling of schriftelijk nog wel nader toe te lichten.

20. Het „bestaansrecht” dezer organisatie, dat ik zou hebben aangevallen, is noch daar, noch ergens elders ooit door mij zelfs maar betwijfeld.

30. Het uitgangspunt van mijn verklaring was *niet* de rekening van de C.O., maar een onvolledige mededeeling van collega COHEN over de geldelijke verhouding van de ziekenfondsartsen te Amsterdam tot de C.O..

40. Mijn slotsom, die prof. VAN RIJNBERK als lid der afdeling Amsterdam gedrukt onder de oogen heeft gehad en waarvan het hoofdbestuur door het bestuur van den Kring schriftelijk in kennis is gesteld, geeft dus naar mijn bescheiden meening niet zulk „een onverwachten, merkwaardigen kijk op wat er in onze Maatschappij alzoo broeit”.

Voor al deze laatste, meer suggestieve dan juiste uitdrukking schijnt mij bij uitstek geschikt om te worden teruggenomen en door een meer neutrale te worden vervangen.

Amsterdam, 12 Juli 1920.

H. D. DE HAAS.

Ad 1. Het scheen mij niet vriendelijk en niet juist, dat een zoo verstrekkende verklaring, incidenteel werd afgelegd, terwijl te voorzien was, dat de C. O. (collega COHEN) daarop in de algemeene vergadering niet uitvoerig zou kunnen antwoorden.

Ad 2. Over de vraag, of de C. O. nog recht van bestaan heeft, indien mocht blijken, dat deze instelling voor Amsterdam en misschien andere groote steden, geen nut heeft, kan men van meening verschillen.

Ad 3. Als ik collega DE HAAS' uitgangspunt onjuist heb weergegeven, aanvaard ik gaarne zijn verbetering: ik meende, dat de rekening der C.O. aan de orde was, toen hij zijn verklaring aflegde.

Ad 4. De overgrootte meerderheid der aanwezigen ter algemeene vergadering behooren niet, naar ik onderstel, tot de trouwe lezers van de gedrukte bescheiden der afdeling Amsterdam. Voor die allen was, naar ik dacht, collega DE HAAS' slotsom onverwacht.

Amsterdam, 13 Juli 1920.

G. VAN RIJNBERK.

DE VOORZIENING IN HET GEBREK AAN GENEESKUNDIGEN IN ONZE KOLONIËN.

Naar aanleiding van de herhaalde oproepingen in het *Tijdschrift voor Geneeskunde* om artsen ten behoeve van Ned.-Indië is het wellicht nuttig hierover een kleine beschouwing te publiceren.

Er worden dan volgens die oproepingen artsen gevraagd op een jaarwedde van f 400.— 's maands met een premie van f 5000.—. Deze premie zal de benoemde wel noodig hebben voor bijzondere onkosten en bij aankomst in Indië voor inrichting van zijn woning. Hij zal dus moeten leven van die f 400.— 's maands. Als hier nu afgaat bij matige berekening f 150.— voor woninghuur en f 75.— voor bedienden, dan moet toch het overblijvende volstrekt onvoldoende worden geacht voor zijn levensonderhoud.

Het is dus geen wonder, dat hierop weinig artsen ingaan en dat het is voorgekomen, dat van de 27 aangestelden spoedig 10 bedanken. Nu weet ik wel, dat er gezegd wordt: „Kunnen wij geen Nederlanders krijgen, dan nemen wij buitenlanders (zal wel bedoeld zijn Duitschers), maar deze redeneering geeft niet alleen blijk van gering nationaliteitsgevoel, maar ook van een onjuist inzicht in de behartiging van de geneeskundige behoeften van Ned.-Indië.

Zeker, de vreemde artsen zullen goedkoop zijn, maar zal later ook hier niet blijken, dat goedkoop duurkoop is? Nederland zal toch met die benoemingen van vreemdelingen een belangrijk contingent vreemde ambtenaren introduceeren en of dat in het welbegrepen belang is van ons land, meen ik te mogen betwijfelen. Die lage salariering bedoelt natuurlijk alleen jonge artsen te krijgen, maar zou het niet in het belang van den geneeskundigen dienst in onze koloniën zijn in de behoefte aan artsen te voorzien door benoeming van ouderen, ook gepensioneerde officieren van gezondheid van land- en zeemacht? Dezen toch zijn bekend met het land en zullen zich daar spoedig weer thuis gevoelen. Dezen zullen natuurlijk een vaak ruimer salariering verlangen, maar het meerdere geld aan hen besteed zal ruimschoots vergoed worden door hun werk niet alleen, maar ook door een grootere stabiliteit van, minder verloop in, het corps geneeskundige ambtenaren. Prof. TREUB is de man geweest, die zeide: aan Nederlandsche universiteiten Nederlandsche hoogleraren; waar is de man aan het departement van koloniën, die zegt: „In Indië alleen Nederlandsche artsen”?

Als de minister behoorlijk zal salarieren en ze dan niet alleen zoekt onder de jongere artsen, maar ook onder hen met rijpere ervaringen onder de gepensioneerde officieren van gezondheid, zal hij ook bij deze laatsten vele vinden, die geneigd en ook geschikt zijn ons belangrijke diensten te bewijzen in het belang van den geneeskundigen dienst in onze koloniën.

Blaricum, 5 Juli 1920.

J. G. DETMERS.